

Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023-2027

Informační podklad k návrhu nařízení, kterým se
zavádí Program Unie pro bezpečnou konektivitu na
období 2023-2027

Podklad k dokumentu Rady č. 6318/22
duben 2022
zpracoval: Martin Kuta

Obsah:

- Hodnocení z hlediska principu subsidiarity: 3
- Odůvodnění a předmět: 3
- Obsah a dopad:..... 4
- Stanovisko vlády ČR: 6
- Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:..... 6
- Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR: 6

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: DOKUMENTY EU
Název: Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023-2027	Typ řady: interní
Zpracoval: Kuta, M.	První vydání řady: říjen 2004
Číslo: Podklad k dokumentu č. 6318/22	Frekvence vydání řady: nepravidelná
Datum: duben 2022	Zaměření: Informační podklady k dokumentům EU projednávaným VEZ
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Vesmír; družice; družicová komunikace; program	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

NÁVRH NAŘÍZENÍ

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023-2027
COM(2022) 57 final, kód Rady 6318/22
Interinstitucionální spis 2022/0039/COD

- **Právní základ:**
Článek 189 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- **Datum zaslání Poslanecké sněmovně prostřednictvím VEZ:**
16. 2. 2022
- **Procedura:**
Řádný legislativní postup.
- **Předběžné stanovisko vlády (dle § 109a odst. 1 jednacího řádu PS):**
Datované dnem 28. března 2022, doručené do výboru pro evropské záležitosti dne 29. března 2022 prostřednictvím systému ISAP.
- **Hodnocení z hlediska principu subsidiarity:**
Návrh je v souladu s principem subsidiarity.
S ohledem na právní základ a oblast, které se návrh nařízení věnuje, nelze uvažovat o porušení principu subsidiarity.
- **Odůvodnění a předmět:**

Cílem předkládaného [návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023-2027](#) je vytvořit bezpečný komunikační systém EU založený na družicové komunikaci pro potřeby vládních subjektů EU a členských států. Technologie družicové komunikace poskytuje rozsáhlé pokrytí a umožňuje digitální komunikaci i na místech a v situacích, kde nelze využít pozemní síť. Navrhovaný program má umožnit vznik systému družicové komunikace, který dlouhodobě zajistí celosvětový nepřetržitý přístup k bezpečným a nákladově efektivním službám družicové komunikace a současně umožní poskytování soukromých komerčních služeb a zajistí připojení v zeměpisných oblastech strategického zájmu EU, například v Africe a Arktidě. S ohledem na potřeby vládních uživatelů by měl systém podporovat ochranu kritické infrastruktury, dohled, vnější činnosti, řešení krizí a aplikace, které mají zásadní význam pro hospodářství, bezpečnost a obranu členských států. Současně by měl zajistit přístup k vyspělému, spolehlivému a rychlému připojení i v hluchých komunikačních zónách, a podpořit tak soudržnost členských států. Z technického hlediska by měl program podporovat inovativní technologie, včetně kvantové komunikace (pro účely šifrování) a komunikačních zařízení umístěných mimo geostacionární orbitu (družice na nízké a střední orbitě), a doplnit tak v současné době výhradně využívané geostacionární družice EU. Program by měl být prováděn prostřednictvím partnerství veřejného a soukromého sektoru. Celkové náklady se odhadují na 6 miliard eur, přičemž příspěvek Unie na období od roku 2022 do roku 2027 by měl činit 2,4 miliardy eur v běžných cenách (1,6 miliardy EUR v rámci nového programu a 800 milionů eur z programu Horizont Evropa, Kosmického programu EU a Nástroje pro sousedství a rozvojem a mezinárodní spolupráci).

Návrhem nařízení se zřizuje nový program EU s názvem *Program Unie pro bezpečnou konektivitu na období 2023–2027*. Cílem daného programu je zřídit bezpečný systém družicové komunikace Unie, který bude zajišťovat zabezpečené, flexibilní a odolné služby družicové komunikace Unii a státním subjektům. Cíle programu jsou dále konkretizovány v článku 3 návrhu nařízení; jedná se o dlouhodobou celosvětovou nepřetržitou dostupnost zabezpečených a nákladově efektivních služeb družicové komunikace pro státní účely i poskytování komerčních služeb soukromým sektorem.

Význam družicové komunikace neustále roste, i přes rozvoj standardních pozemních způsobů komunikace, a to ve vojenském i civilním využití:

- Družicová komunikace umožňuje garantovat pokrytí a zajistit komunikaci i v oblastech, v nichž tradiční pozemní komunikace nedosahuje takových kvalit. Pro občany se tím zlepšuje dostupnost komunikačních technologií a pro určité veřejné složky možnost komunikace v případě náhlých nenadálých událostí (použití komunikační technologie záchrannými složkami). Právě druhý zmíněný důvod se nemusí omezovat pouze na oblasti nepokryté tradičním pozemním signálem, ale poskytuje rovněž i pojistku v případě poničení existující komunikační infrastruktury.
- Družicová komunikace představuje rovněž strategický prostředek komunikace státních subjektů v rámci státní správy (*government strategic communication*, GOVSATCOM) i v diplomatické a vojensko-obranné komunikaci.

Zajištění potřeba státní komunikace GOVSATCOM není jakkoli regulováno ve smyslu, kdo komunikaci pro státní aktéry poskytuje; některé státy tuto potřebu zajišťují přímo ze státních zdrojů, jiné státy používají dodávky i od soukromého sektoru. S ohledem na rozšiřující se počet využití družicové komunikace se snižují kapacity soukromého sektoru plnit své smluvní závazky ve prospěch unijních potřeb GOVSATCOM a dále rozšiřovat nabídku a možnosti družicové komunikace.

Kromě ryze kapacitních důvodů k rozvoji programu se rovněž ukazuje, že pro zajištění vnitřní bezpečnosti a vnější obrany je komunikace, která je zaručená a bezpečná, klíčový faktor. Z toho i plyne, že pro Unii a její členské státy je vlastnictví programu, který bude zaměřen na vybudování vlastní bezpečné sítě družicové komunikace, zásadní.

Program navazuje na existující kosmické programy Unie a existující projekty a na nich dále staví.¹ Nepřímým pozitivním efektem je dále i to, že práce v rámci programu bezpečné konektivity budou dále posilovat průmyslové kapacity v Unii.

- **Obsah a dopad:**

Návrh nařízení stanovuje výše uvedené cíle programu a specifické cíle, a to (a) zlepšit odolnost komunikačních služeb Unie rozvojem, budováním a provozováním infrastruktury pro konektivitu na více oběžných drahách (geostacionární, nízká a střední dráha); (b) přispět ke kybernetické odolnosti Unie zakomponováním provozu kybernetické bezpečnosti do družicové komunikace a integrací kvantové komunikační infrastruktury, která umožňuje bezpečný přenos kryptografických klíčů; (c) přispět ke schopnostem a službám Kosmického programu Unie; (d) podpořit vývoj a použití inovativních technologií a dát jejich vývoji další směřování; (e) umožnit rozvoj využití vysokorychlostního širokopásmového připojení a bezproblémové konektivity v v doposud

¹ Jedná se například o Evropský kosmický program https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/european-space-programme_cs, který byl přijat [nařízením Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2021/696](#) ze dne 28. dubna 2021.

nedostatečně pokrytých zónách Unie, a tím přispět k zajištění soudržnosti území, a podpořit konektivitu v zeměpisných oblastech strategického zájmu mimo Unii. Cílů program dosáhne prostřednictvím následujících činností:

- vývoj a ověřování výstavby a vypuštění počáteční kosmické infrastruktury a výstavba pozemní infrastruktury nutné k provozu kosmické části;
- vývoj kosmického a pozemního segmentu evropské kvantové komunikační infrastruktury;²
- zavedení kosmické a pozemní infrastruktury pro potřeby komunikace státní správy;
- zajištění provozu konektivity pro stanovené potřeby;
- další rozvoj technologií (kosmické a pozemní infrastruktury a rozvoj souvisejících služeb).

Na prováděcích činnostech projektu se podílejí jak státní, tak i soukromí aktéři. Návrh vymezuje infrastrukturu, která je výlučně státní a která naopak může být v soukromém vlastnictví. S tím rovněž souvisí ustanovení zajišťující, že primárně jsou zapojovány inovativní a konkurenceschopné podniky kosmického odvětví; podmínky pro jejich zapojení jsou uvedeny.

Bezpečná konektivita je vymezena jako poskytování konkrétních služeb, jejichž parametry budou následně zpřesněny prováděcími akty Komise. Tyto parametry mají zahrnovat zeměpisné pokrytí, kmitočty, šířky pásma, uživatelská zařízení a bezpečnostní prvky. Služby poskytované soukromým poskytovatelem jsou obecně umožněny po předchozím souhlasu Komise, která v tomto kontextu sleduje ochranu zájmů Unie. Programu se účastní členské státy, Rada, Komise a Evropská služba pro vnější činnosti. Účastníkem programu se mohou stát také třetí země a mezinárodní organizace. Všichni účastníci programu určí svůj příslušný orgán, který se bezpečnou konektivitou zabývá. Finálními uživateli služeb státní správy jsou orgány veřejné moci Unie a členských států či fyzické a právnické osoby vykonávající činnost jménem orgánu veřejné moci.

Program počítá se spuštěním v lednu 2023, odkdy by až do konce roku 2027 mělo být zajištěno financování z rozpočtu Unie, a to ve výši 1,6 miliardy EUR; další finanční prostředky by měly být poskytnuty z dílčích, již schválených, programů (Horizont Europa, Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci, Kosmický program Unie). Účastníci programu rovněž poskytnou svoje příspěvky k naplňování programu. Návrh nařízení stanovuje, na které prováděcí činnosti mohou být finanční prostředky použity.

Provádění programu se předpokládá prostřednictvím veřejných zakázek, z nichž vzejde finální vlastnictví veškerých hmotných a nehmotných prostředků. Tomu bude přizpůsobeno i financování; jednou z forem plateb je i grant. Bude to tedy znamenat, že veškerá činnost, kterou se program bezpečné konektivity bude naplňovat, a výsledný produkt budou náležet Unii. Zásady zadávání veřejných zakázek, způsobilosti jednotlivých subjektů a subdodavatelů jsou uvedeny.

Návrh nařízení obsahuje dále kapitoly o řízení (správě) programu a vymezení rolí jednotlivých účastníků (členských států, Komise, agentur a Evropské kosmické agentury) a bezpečnosti programu. V tomto směru jsou stanoveny parametry bezpečnosti služeb, jejich akreditace a dohled nad jejím průběhem. V návaznosti na správu programu obsahuje návrh rovněž ustanovení o monitoringu pokroku a související kontrole kvality plnění.

Samostatnou kapitolu potom představují mezinárodní vztahy, které umožňují zapojení třetích stran do programu.

² EuroQCI je kosmická a pozemní infrastruktura, která využívá kvantovou technologii k zajištění distribuce kryptografických klíčů.

Dopad na státní rozpočet a právní řád ČR:

Ačkoli se jedná o návrh nařízení přímo aplikovatelného do českého právního řádu, nelze předpokládat, že by byla negativně ovlivněna práva občanů. Právní základ v čl. 189 Smlouvy o fungování EU umožňuje Unii vypracovat společnou politiku pro oblast vesmíru a s ní související výzkumné a technologické iniciativy.

Dopad na státní rozpočet není přesně definován; návrh nařízení ale předpokládá zapojení členských států formou příspěvků k provádění činností vedoucích k naplnění cílů programu. Návrh nařízení ale neobsahuje přesné vodítko, jak, v jaké výši a jakou formou by tyto národní příspěvky měly být provedeny.

- **Stanovisko vlády ČR:**

Vláda ČR ve své rámcové pozici ze dne 28. 3. 2022 považuje předložený návrh nařízení za důležitou problematiku a obecně myšlenku a záměr na spuštění programu podporuje. Vybudování vlastní družicové komunikační sítě EU považuje vláda za geopolitickou nutnost, která zajistí strategickou dominanci.

Vláda považuje za poměrně složitou a nejasnou otázku financování programu – finanční prostředky jsou dodatečně přesunuty z existujících programů a kapitol. Není dále rozpracováno zapojení členských států. Tato nejistota může mít dopad na úspěšné vedení programu. Vláda se s ohledem na vhodnost zapojení soukromého sektoru do družicových a kosmických aktivit staví pozitivně k modelu zapojení soukromého sektoru formou PPP.

Vláda návrhu vytyká nejasný časový plán implementace a z ní vyplývajících úkolů či příspěvků účastníků programu. Řízení programu považuje vláda za klíčové k dosažení úspěchu. Z toho důvodu je nutná řádná koordinace i s ohledem na dílčí zapojení soukromých subjektů.

- **Předpokládaný harmonogram projednávání v orgánech EU:**

Návrh nařízení bude diskutován v Evropském parlamentu, a to ve výboru pro průmysl, výzkum a energetiku. Stanovisko poskytne rovněž rozpočtový výbor.

- **Projednávání ve výboru pro evropské záležitosti PS PČR:**

Výbor pro evropské záležitosti PS PČR projednal dokument dne 13. 4. 2022 a usnesením č. 50 přijal tyto závěry:

Výbor pro evropské záležitosti

1. **projednal** tento dokument;
2. **bere na vědomí a podporuje** rámcovou pozici vlády;
3. **zdůrazňuje** důležitost tohoto projektu pro strategickou bezpečnost České republiky i celé Evropské unie, a tedy z důvodu národní bezpečnosti podporuje i případné spolufinancování z rozpočtu ČR;
4. **zdůrazňuje** potenciál tohoto programu pro rozvoj Agentury EU pro kosmický program (EUSPA) sídlící v Praze.